

Ġabra tal-ġurisprudenza

SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (L-Ewwel Awla)

7 ta' Novembru 2019*

“Rinviju għal deċiżjoni preliminari – Protezzjoni tal-konsumaturi – Direttiva 93/13/KEE – Artikolu 3(1) – Artikolu 6(1) – Artikolu 7(1) – Direttiva 2008/48/KE – Artikolu 10(2) – Kuntratti ta' kreditu għall-konsumaturi – Il-legalità tal-garanzija tal-kreditu li tohrog minn dan il-kuntratt permezz ta' ċedola in bjank – Talba għal hlas tal-imsejha ċedola – Estensjoni tal-uffiċċju tal-imħallef”

Fil-Kawzi magħquda C-419/18 u C-483/18,

li għandhom bħala suġġett talbiet għal deċiżjoni preliminari skont l-Artikolu 267 TFUE, imressqa rispettivament mis-Sad Rejonowy dla Warszawhemmhekk (il-Qorti Distrettwali ta' Varsavja Praga-Sud ta' Varsavja, il-Polonja) u mis-Sąd Okręgowy w Opolu, II Wydział Cywilny Odwoławczy (il-Qorti Reġjonali ta' Opole, it-tieni diviżjoni tas-Sezzjoni Ċivili, il-Polonja), permezz ta' deċiżjonijiet tat-13 ta' Frar u tat-3 ta' Lulju 2018, li waslu fil-Qorti tal-Ġustizzja, rispettivament, fis-26 ta' Ġunju u fl-24 ta' Lulju 2018, fil-proċeduri

Profi Credit Polska S.A.

vs

Bogumiła Włostowska,

Mariusz Kurpiewski,

Kamil Wójcik,

Michał Konarzewski,

Elżbieta Kondracka-Kłębecka,

Monika Karwowska,

Stanisław Kowalski,

Anna Trusik,

Adam Lizoń,

Włodzimierz Lisowski (C-419/18),

u

Profi Credit Polska S.A.

* Lingwa tal-kawża: il-Pollakk.

vs

OH (C-483/18),

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (L-Ewwel Awla),

komposta minn J.-C. Bonichot, President tal-Awla, R. Silva de Lapuerta, Vici President tal-Qorti tal-Ġustizzja, M. Safjan, L. Bay Larsen u C. Toader (Relatur), Imħallfin,

Avukat Ġenerali: H. Saugmandsgaard Øe,

Reġistratur: A. Calot Escobar,

wara li rat il-proċedura bil-miktub,

b'kunsiderazzjoni tal-osservazzjonijiet ippreżentati:

- għall-Gvern Pollakk, minn B. Majczyna, bħala aġent,
- għall-Gvern Ċek, minn M. Smolek u J. Vláčil kif ukoll minn S. Šindelková, bħala aġenti,
- għall-Kummissjoni Ewropea, minn G. Goddin u K. Herbout-Borczak kif ukoll minn N. Ruiz García, bħala aġenti,

wara li rat id-deċiżjoni mehuda, wara li semgħet lill-Avukat Ġenerali, li l-kawża tiġi deciza mingħajr ma jsiru konkluzjonijiet,

tagħti l-preżenti

Sentenza

- 1 It-talbiet għal deċiżjoni preliminari jirrigwardaw l-interpretazzjoni tal-Artikolu 3(1), 6(1) u tal-Artikolu 7(1) tad-Direttiva tal-Kunsill 93/13/KEE tal-5 ta' April 1993 dwar klawżoli ingusti f'kuntratti mal-konsumatur (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 15, Vol. 2 p. 288), kif ukoll tad-dispożizzjonijiet tad-Direttiva 2008/48/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-23 ta' April 2008 dwar ftehim ta' kreditu għall-konsumatur u li tħassar id-Direttiva tal-Kunsill 87/102/KEE (ĠU 2008, L 133, p. 66, u rettifiki ĠU 2009, L 207, p. 14, ĠU 2010, L 199, p. 40, ĠU 2011, L 234, p. 46).
- 2 Dawn it-talbiet tressqu fil-kuntest ta' kawzi bejn Profi Credit Polska S.A., minn naħa, u Bogumiła Włostowska, u Mariusz Kurpiewski, Kamil Wójcik, Michał Konarzewski, u Elżbieta Kondracka-Kłębecka, Monika Karwowska, u Stanisław Kowalski, u Anna Trusik, kif ukoll Adam Lizoń u Włodzimierz Lisowski, u, min-naħa l-oħra, OH, dwar talbiet għal hlas tal-imsejha ċedoli li jirriżulta mill-krediti, li jirriżultaw minn kuntratti ta' self, abbażi taċ-ċedoli maħruġa in bjank minn dawn tal-aħħar.

Il-kuntest ġuridiku

Id-dritt tal-Unjoni

Id-Direttiva 93/13

- 3 L-ghoxrin u l-erba' u ghoxrin premissi tad-Direttiva 93/13 huma hekk redatti:

“Billi l-kuntratti għandhom jiġu abbozzati f'lingwa ċara, li tiftiehem, il-konsumatur għandu fil-fatt jingħata opportunità biex jeżamina l-klawżoli kollha u, jekk ikollu xi dubju, l-interpretazzjoni l-aktar favorevoli lejn il-konsumatur għandha tirbaħ;

[...]

Billi l-qrati jew l-awtoritajiet amministrattivi ta' l-Istati Membri għandu jkollhom għad-disposizzjoni tagħhom mezz adegwat u effettiv biex jipprevnu li jkomplu jintuzaw klawżoli ingusti f'kuntratti tal-konsumaturi”.

- 4 L-Artikolu 1(1) ta' din id-direttiva jipprevedi li:

“L-għan ta' din id-Direttiva huwa li japprossima l-liġijiet, ir-regolamenti u d-disposizzjonijiet amministrattivi ta' l-Istati Membri relatati ma' klawżoli ingusti f'kuntratti konklużi bejn bejjiegh jew fornitur u konsumatur.”

- 5 L-Artikolu 3(1) tal-imsemmija direttiva jipprovdi:

“Klawżola kuntrattwali li ma tkunx giet negoziata individwalment għandha titqies ingusta jekk, kontra l-htieġa ta' *buona fede*, tkun tikkawża żbilanċ sinifikanti fid-drittijiet u l-obbligi tal-partijiet li johorġu mill-kuntratt, bi hsara għall-konsumatur.”

- 6 L-Artikolu 4(2) tad-Direttiva 93/13 jistabbilixxi:

“L-istima tan-natura ingusta tal-klawżoli la għandha tirrelata mad-definizzjoni tal-kwistjoni prinċipali tas-sugġett tal-kuntratt u lanqas mas-suffiċjenza tal-prezz u r-remunerazzjoni, fuq naħa waħda, kontra s-servizzi jew il-merkanzija provduti bi tpartit, fuq in-naħa l-oħra, safejn dawn il-klawżoli jkunu f'lingwaġġ sempliċi u ċar.”

- 7 Skont l-Artikolu 5 ta' din id-direttiva:

“Fil-każ ta' kuntratti fejn ċerti klawżoli jew il-klawżoli kollha offruti lill-konsumatur ikunu bil-miktub, dawn il-klawżoli għandhom ikunu abbozzati b'lingwaġġ sempliċi u ċar. Fejn ikun hemm dubju dwar it-tifsir ta' klawżola, għandha tirbaħ l-interpretazzjoni l-aktar favorevoli għall-konsumatur. [...]”

- 8 L-Artikolu 6(1) tal-imsemmija direttiva jistabbilixxi:

“L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu li klawżoli ingusti użati f'kuntratt konkluż ma konsumatur minn bejjiegh jew fornitur għandhom, kif previst fil-liġi nazzjonali tagħhom, ma jkunux jorbtu lill-konsumatur u li l-kuntratt għandu jkompli jorbot lill-partijiet fuq dawn il-klawżoli jekk dan ikun kapaċi jkompli jeżisti mingħajr il-klawżoli ingusti.”

9 L-Artikolu 7 (1) tad-Direttiva 93/13 huwa redatt fil-kliem li ġej:

“L-Istati Membri għandhom jiżguraw li, fl-interessi tal-konsumaturi u l-kompetituri, jeżistu mezzi adegwati u effettivi biex jipprevjenu li jibqgħu jintużaw klawżoli ingusti f'kuntratti konklużi mal-konsumaturi mill-bejjiegħa jew fornituri.”

Id-Direttiva 2008/48

10 Bħalma jispeċifika l-Artikolu 1 tagħha, l-għan tad-Direttiva 2008/48 huwa li jiġu armonizzati ċerti aspetti tar-regoli tal-Istati Membri fir-rigward ta' ftehim ta' kreditu għall-konsumaturi.

11 L-Artikolu 10(2) ta' din id-direttiva jelenka t-tip ta' informazzjoni li għandu jiġi speċifikat b'mod ċar u konċiż fi kwalunkwe ftehim ta' kreditu.

12 L-Artikolu 14 tal-imsemmija direttiva jistabbilixxi, fil-kuntest tal-kuntratt ta' kreditu u favur il-konsumatur, dritt ta' rtirar mingħajr dan ma jkollu għalfejn jipprovdi motiv.

13 L-Artikolu 17 tad-Direttiva 2008/48, intitolat “Ċessjoni ta' drittijiet”, jipprovdi, fil-paragrafu 1 tiegħu:

“Fejn id-drittijiet tal-kreditur taht ftehim ta' kreditu jew il-ftehim innifsu jiġu ċeduti lil parti terza, il-konsumatur għandu jkun intitolat li jeċċepixxi kontra ċ-ċessjonarju kwalunkwe difiża li kienet disponibbli għalih kontra l-kreditur oriġinali, inkluża tpaċija fejn din ta' l-aħħar tkun permessa fl-Istat Membru kkonċernat.”

14 L-Artikolu 19 ta' din id-direttiva jispeċifika l-modalitajiet tal-kalkolu tar-rata annwali effettiva globali tal-kreditu lill-konsumatur.

15 L-Artikolu 22 tal-istess direttiva, intitolat “Armonizzazzjoni u n-natura imperattiva tad-Direttiva”, jistabbilixxi:

“1. Safejn din id-Direttiva fiha dispożizzjonijiet armonizzati, l-Istati Membri ma jistgħux iżommu jew jintroduċu fil-liġi nazzjonali tagħhom dispożizzjonijiet li jiddevjaw minn daww stabbiliti f'din id-Direttiva.

2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-konsumaturi ma jkunux jistgħu jċedu d-drittijiet mogħtija lilhom bid-dispożizzjonijiet tal-liġi nazzjonali li timplimenta jew tikkorrespondi għal din id-Direttiva.

3. L-Istati Membri għandhom, barra minn hekk, jiżguraw li d-dispożizzjonijiet li jadottaw fl-implimentazzjoni ta' din id-Direttiva ma jagħtux lok għal evitar li jirriżulta mill-mod li bih jiġu fformulati ftehim, b'mod partikolari billi jiġu integrati għid ta' kreditu jew ftehim ta' kreditu li jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva fi ftehim ta' kreditu li n-natura u l-iskop tagħhom jagħmluha possibbli li tiġi evitata l-applikazzjoni tagħha.

4. L-Istati Membri għandhom jieħdu l-miżuri meħtieġa biex jiżguraw li l-konsumaturi ma jtilfux il-protezzjoni mogħtija minn din id-Direttiva minhabba li tintgħażel il-liġi ta' pajjiz terz bħala l-liġi applikabbli għall-ftehim ta' kreditu, jekk il-ftehim ta' kreditu jkollu rabta mill-qrib mat-territorju ta' Stat Membru wieħed jew aktar.”

16 Skont l-Artikolu 23 tal-istess direttiva, intitolat “Penali”:

“L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu r-regoli dwar il-penali applikabbli għall-ksur tad-dispożizzjonijiet nazzjonali adottati skond din id-Direttiva u għandhom jieħdu l-miżuri meħtieġa kollha biex jiżguraw li dawn jiġu implimentati. Il-pieni previsti għandhom ikunu effettivi, proporzjonati u disswassivi.”

Id-dritt Pollakk

17 L-Artikolu 10 tal-ustawa prawo wekslowe (Ligi dwar il-Kambjali) tat-28 ta’ April 1936, kif emendata (Dz. U. tal-2016, pożizzjoni 160), (iktar’ il quddiem il-“Ligi dwar il-Kambjali”), jipprovdi li għalkemm l-ittra ta’ kambju, inkompleta bil-ħruġ, giet ikkompletata b’mod kuntrarju għall-ftehimiet li seħhew, in-nuqqas ta’ osservanza ta’ dawn il-ftehimiet ma jistax jiġi oppost lill-portatur, sakemm ma jkunx kiseb l-ittra ta’ kambju b’*mala fide* jew jekk, meta jakkwista, huwa ma jkunx wettaq negliġenza gravi.

18 Din id-dispożizzjoni hija applikabbli għaċ-ċedola, skont l-Artikolu 103(2) ta’ din il-ligi.

19 Skont l-Artikolu 17 tal-imsemmija ligi, il-persuni li jkunx dahlu taħt iċ-ċedola ma jistgħux jopponu lill-portatur motivi bbażati fuq ir-relazzjonijiet personali tagħhom mat-tiratur jew mal-portaturi preċedenti, sakemm il-portatur, meta jakkwista iċ-ċedola, ma jkunx aġixxa b’mod konxju għad-detriment tad-debitur.

20 Skont l-Artikolu 101 tal-Ligi dwar il-Kambjali:

“Iċ-ċedola għandha tinkludi:

- 1) il-kelma ‘ċedola’ introdotta fil-istess test tad-dokument bil-lingwa li fiha din tkun inharget;
- 2) il-wegħda inkundizzjonata li ser tithallas somma ta’ flus speċifika;
- 3) l-indikazzjoni tat-terminu għal hłas;
- 4) l-indikazzjoni tal-post għall-hłas;
- 5) l-isem tal-persuna li għall-benefiċċju jew li fuq ordni tagħha għandu jsir il-hłas;
- 6) l-indikazzjoni tad-data u tal-post tal-ħruġ taċ-ċedola;
- 7) il-firma tal-emittent taċ-ċedola.”

21 Skont l-Artikolu 233(1) u (2) tal-ustawa – Kodeks postępowania cywilnego (il-Ligi dwar il-Proċedura Ċivili), tas-17 ta’ Novembru 1964, test ikkonsolidat, kif emendat (Dz. U. Tal-2018, pożizzjoni 155) (iktar’ il quddiem il-“kpc”), il-qorti tevalwa, abbażi tal-analizi fil-fond tal-provi ssodisfatti, il-kredibilità u l-valur tal-provi prodotti. Il-qorti għandha tevalwa, fuq l-istess bażi, kif għandha tinterpreta r-rifjut ta’ komunikazzjoni ta’ prova jew kull att ta’ parti li tostakola l-istruzzjoni tal-kawża li jkollha quddiemha.

22 Skont l-Artikolu 248(1) tal-kpc, kull wieħed huwa obligat li jikkomunika, fuq talba tal-qorti, fit-terminu stabbilit u bil-post preskritt, kull dokument li jinsab fil-pussess tiegħu u li jikkostitwixxi prova tal-fatt rilevanti għall-konklużjoni tal-kawża, hließ jekk dan id-dokument ikun fih informazzjoni kunfidenzjali.

- 23 Mill-Artikolu 321(1) tal-kpc jirriżulta li l-qorti hija pprojbita “milli tiddeċiedi dwar pretensjoni li ma kinitx is-sugġett ta’ talba u li tiddeċiedi *ultra petita*”.
- 24 Skont l-Artikolu 339(1) u (2) ta’ dan il-kodiċi, sentenza fil-kontumacċja tingħata meta l-konvenut ma jkunx deher fis-seduta u ma jkunx ippreżenta osservazzjonijiet orali jew bil-miktub. F’dan il-każ, l-informazzjoni kkomunikata mir-rikorrenti hija kkunsidrata bħala allegazzjoni reali bbażata fuq il-fatti msemmija fit-talba jew fin-noti tagħha nnotifikati lill-konvenut qabel is-seduta, flief jekk tagħti lok għal dubji jew titqies li hija intiza għall-evazzjoni tal-liġi.
- 25 Id-dispożizzjonijiet tad-Direttiva 2008/48 ġew trasposti fid-dritt Pollakk mill-ustawa o kredycie konsumentencki, (il-Liġi dwar il-Kreditu għall-Konsumatur), tat-12 ta’ Mejju 2011, verżjoni kkonsolidata, kif emendata, (Dz. U. tal-2016, pożizzjoni 1528) iktar ’il quddiem il-“Liġi dwar il-Kreditu għall-Konsumatur”). L-Artikolu 41 tagħha jipprovdi:
- “1. [I]ċ-ċedola [...] tal-konsumatur li tingħata lill-kreditur għall-finijiet tal-eżekuzzjoni jew tal-garanzija ta’ tranżazzjoni li tirriżulta minn ftehim ta’ kreditu għall-konsumatur trid tinkludi l-klawżola ‘mhux għan-nom’ jew klawżola bl-istess sinjifikat.
2. Jekk il-kreditur jaċċetta ċedola [...] li ma tinkludix il-klawżola ‘mhux għan-nom’, u jittrasferixxi din iċ-ċedola [...] lil persuna oħra, il-kreditur huwa obligat jagħmel tajjeb għad-dannu lill-konsumatur billi jhallas iċ-ċedola [...]
3. Id-dispożizzjonijiet tal-paragrafu 2 japplikaw ukoll jekk iċ-ċedola jew iċ-ċekk ikun spicċa fil-pussess ta’ persuna oħra kontra r-rieda tal-kreditur.
- [...]”

Il-kawzi prinċipali u d-domandi preliminari

Il-Kawża C-419/18

- 26 Profi Credit Polska hija kumpannija stabbilita fil-Polonja li l-għan soċjali prinċipali tagħha jikkonsisti fl-għoti ta’ krediti. Din il-kumpannija kkonkludiet ma’ kull wiehied mid-debituri ta’ kuntratti ta’ kreditu fuq il-konsum li l-ħlas tal-kreditu tiegħu huwa ggarantit permezz tal-ħruġ ta’ ċedola inkompleta magħrufa bħala “ċedola in bjank”, fejn l-ebda ammont inizjalment ma ġie inkluz. Minhabba n-nuqqas ta’ eżekuzzjoni tal-obbligi kuntrattwali mill-persuni li sselfu, Profi Credit Polska, li hija wkoll il-benefiċjarja ta’ dawn iċ-ċedoli, ikkompletat dawn tal-aħhar billi inkludiet ammont.
- 27 Mis-sena 2016, Profi Credit Polska ressqet quddiem il-qorti tar-rinviju diversi talbiet għal ħlas tas-somom indikati fl-imsemmija ċedoli.
- 28 Din il-qorti tindika li, fil-kawzi pendenti quddiemha, l-irkupru, mir-rikorrenti, tal-kreditu tagħha huwa segwit biss fuq il-baži ta’ ċedoli (iktar’ il quddiem ir-“relazzjoni kambjali”). Peress li r-rikorrenti ma tipproduċix il-kuntratti ta’ kreditu, huwa biss fl-ewwel waħda mill-kawzi prinċipali li l-imsemmija qorti tiddisponi, bis-saħħa tal-konvenut, mill-kuntratt li jikkostitwixxi r-relazzjoni ta’ dritt li fuqhom huwa bbażat l-obbligu ta’ ċedola (iktar’ il quddiem ir-“relazzjoni fundamentali”). Fil-kawzi l-oħra, il-konvenuti ma ħadux pożizzjoni. Għalhekk, din l-istess qorti ddeċidiet li ma tilqax it-talba tar-rikorrenti sabiex tiegħu konjizzjoni tal-kawzi permezz tal-proċedura għal ordni ta’ ħlas, iżda li titrattahom permezz tal-proċedura ordinarja.

- 29 Il-qorti tar-rinviju tistaqsi, fl-ewwel lok, jekk, skont id-Direttivi 93/13 u 2008/48, professjonist li għandu l-kwalità ta' min isellef jistax legalment jiggarantixxi r-rimbors ta' kreditu li jirriżulta minn kuntratt ta' kreditu għall-konsum fir-rigward ta' persuna li tissellef-konsumatur, permezz ta' ċedola in bjank maħruġa minn dan tal-aħħar.
- 30 Din il-qorti tippreċiża li, wara l-ħruġ ta' ċedola, jinholoq obbligu astratt. Mil-legiżlazzjoni nazzjonali jirriżulta li, f'każ ta' talba għal pagament ibbażata fuq ċedola, il-portata tal-istħarriġ tal-qorti hija limitata għar-relazzjoni kambjali u ma tkunx tista' tiġi estiża għar-relazzjoni fundamentali li toriġina mir-relazzjoni kambjali. Skont l-imsemmija qorti, l-impossibbiltà li jiġi eżaminat *ex officio* jekk il-klawżoli tal-kuntratt li jikkostitwixxu r-relazzjoni ta' dritt fundamentali li fuqhom ikun ibbażat l-obbligu kambjali jistgħux jiġu ddikjarati ingusti ma jirriżultax mil-limiti tal-proċedura, iżda biss mis-saħħa probatorja speċifika taċ-ċedola bħala titolu li jinkorpora l-obbligu tad-debitur.
- 31 Il-qorti tar-rinviju tindika li, sabiex ikun hemm konformità mar-rekwiżiti li jirriżultaw mill-Artikoli 10 u 103 tal-Liġi dwar il-Kambjali, iċ-ċedola in bjank dejjem timplika l-konklużjoni bejn is-sottoskrivent u l-benefiċjarju ta' ftehim li jippreċiża l-mod li bih iċ-ċedola għandha timtela' (iktar 'il quddiem il-“ftehim ta' kambjali”). Skont il-ġurisprudenza nazzjonali, dan il-ftehim għandu l-effett li “tagħti lid-debitur id-dritt li jopponi” lill-ewwel kreditur “li ma jkunx mela iċ-ċedola skont id-dispożizzjonijiet tal-ftehim, u dan juri, b'mod partikolari, li n-natura astratta taċ-ċedola tiddgħajef”.
- 32 B'hekk, skont l-imsemmija qorti, ma hemm ebda dubju li l-qorti adita b'kawzi bħal dawk inkwistjoni fil-kawża prinċipali tista' tivverifika jekk iċ-ċedola ntlietx skont il-ftehim konkluż biss f'każ ta' eċċezzjoni mqajma mid-debitur. Fil-proċeduri kambjali, il-qorti nazzjonali għaldaqstant ma għandhiex bażi legali sabiex teżamina *ex officio* r-relazzjoni ta' dritt fundamentali, ħlief jekk il-konvenut iqajjem eċċezzjonijiet, li jkollhom bħala konsegwenza li jwessgħu l-kawża b'tali mod li din tinkludi wkoll ir-relazzjoni fundamentali.
- 33 Fit-tieni lok, il-qorti tar-rinviju tistaqsi dwar il-portata tal-uffiċċju tagħha f'azzjoni għal hlas imressqa minn kummerċjant kontra konsumatur abbażi ta' ċedola. Fil-fatt, wara l-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja dwar is-setgħat u l-obbligi tal-qorti nazzjonali li għandha tilwim li jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva 93/13, u b'mod partikolari l-obbligu li teżamina *ex officio* n-natura ingusta ta' klawżola li tinsab f'kuntratt sugġett għall-evalwazzjoni tagħha, din il-qorti tixtieq tkun taf jekk tali ġurisprudenza hijiex applikabbli wkoll għall-klawżoli ta' kuntratt konkluż minn konsumatur f'tilwima fejn il-kummerċjant ifittex l-irkupru tal-kreditu tiegħu abbażi ta' ċedola maħruġa in bjank u li tiggarrantixxi l-eżekuzzjoni ta' dan il-kreditu. Id-domandi tal-imsemmija qorti jirreferu wkoll għall-effett ta' tali eżami fid-dawl tal-prinċipju dispożittiv, kif stabbilit fl-Artikolu 321(1) tal-kpc, li jipprovdi li l-qorti ma tistax tiddeċiedi fuq kap ta' talba li ma għandux x'jaqsam mat-talbiet tar-rikors u lanqas ma tista' tiddeċiedi *ultra petita*.
- 34 Huwa f'dawn iċ-ċirkustanzi li Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie (il-Qorti Distrettwali ta' Varsavja Praga-Sud ta' Varsavja) iddeċidiet li tissospendi l-proċeduri quddiemha u li tagħmel lill-Qorti tal-Ġustizzja d-domandi preliminari li ġejjin:
- “1) L-Artikolu 3(1), l-Artikolu 6(1) u l-Artikolu 7(1) tad-[Direttiva 93/13] u d-[Direttiva 2008/48], inkluż, b'mod partikolari, l-Artikoli 10, 14, 17(1) u 19 tagħha, jipprekludu l-applikazzjoni ta' dispożizzjoni tad-dritt nazzjonali li tippermetti li jiġi ggarantit permezz ta' ċedola in bjank minn kreditur professjonist lil persuna li tissellef li hija konsumatur?
- 2) L-Artikolu 6(1) u l-Artikolu 7(1) tad-Direttiva 93/13 għandhom jiġu interpretati fis-sens li jimponu fuq il-qorti li quddiemha titressaq il-kawża li hemm riferiment għaliha fl-ewwel domanda l-obbligu li teżamina *ex officio* jekk id-dispożizzjonijiet tal-kuntratt li jikkostitwixxu r-relazzjoni legali fundamentali li hija l-bażi tal-obbligu ta' ċedola ma jinkludux klawżoli kuntrattwali ingusti, anki meta l-bejjieġh jew fornitur rikorrent jibbaża t-talba tiegħu esklużivament fuq ir-relazzjoni bbażata fuq iċ-ċedola?”

Il-Kawża C-483/18

- 35 It-tilwima inkwistjoni fil-kawża prinċipali bejn Profi Credit Polska u OH tikkonċerna ċirkustanzi paragunabbli ma' dawk inkwistjoni fil-Kawża C-419/18.
- 36 Permezz tas-sentenza tagħha tal-15 ta' Mejju 2017, is-Sąd Rejonowy ta' Opole (il-Qorti Distrettwali ta' Opole, il-Polonja) ċaħdet ir-rikors ipprezentat minn Profi Credit Polska kontra OH dwar il-ħlas tas-somma ta' PLN9 494.21 złotych Pollakki (madwar EUR 2 211.69).
- 37 Ghalkemm il-kundizzjonijiet meħtieġa sabiex tingħata sentenza fil-kontumacja kienu ssodisfatti, il-qorti tal-ewwel istanza ċaħdet it-talba ta' Profi Credit Polska minhabba dubji li din il-qorti kellha fir-rigward tal-kontenut reali tar-rabta kuntrattwali li tgħaqqad lill-partijiet, minhabba li hija ma kinitx f'pożizzjoni li tanalizza l-klawżoli tal-kuntratt ta' self. Fil-fatt, filwaqt li l-imsemmija qorti kienet talbet lil Profi Credit Polska li hija tipproduci l-ftehim ta' kambjali kif ukoll il-kuntratt ta' self, din it-talba baqgħet mingħajr risposta. Barra minn hekk, minn kuntratti standard oħra konkluzi minn din il-kumpannija jirriżulta li teżisti differenza sinjifikattiva bejn is-somma mislufa u dik li għandha tiġi rrimborsata.
- 38 Peress li qieset li, sabiex ikun hemm ċedola, Profi Credit Polska kienet biss obbligata li tipprezenta din iċ-ċedola debitament mimlija u ffirmata, hija appellat mid-deċiżjoni tal-ewwel istanza.
- 39 Il-qorti tar-rinviju tistaqsi jekk qorti adita b'rikors tal-professjonist rikorrent (iktar 'il quddiem il-“benefiċjarju”) ibbażata fuq ċedola kontra konsumatur tistax teżamina *ex officio* l-ilmenti li jirrigwardaw ir-relazzjoni fundamentali, meta hija jkollha informazzjoni dwar l-irregolarità potenzjali ta'din ir-relazzjoni, mingħajr madankollu ma jkollha l-kuntratt ta' kreditu fuq il-konsum. Filwaqt li fakkret li l-ġurisprudenza nazzjonali tagħti importanza partikolari lill-ftehim ta' kambjali fil-każ ta' ċedola in bjank, l-imsemmija qorti tenfasizza li l-obbligu kambjali għandu s-sors tiegħu f'dan il-kuntratt, anki jekk l-obbligu u d-dritt li jikkorrispondi għalih jtnisslu biss wara li l-benefiċjarju jkun mela l-formula taċ-ċedola.
- 40 F'dawn iċ-ċirkustanzi, is-Sąd Okręgowy w Opolu, II Wydział Cywilny Odwoławczy (il-Qorti Reġjonali ta' Opole, it-tieni diviżjoni tas-Sezzjoni Ċivili, il-Polonja) iddeċidiet li tissospendi l-proċeduri quddiemha u li tagħmel lill-Qorti tal-Ġustizzja d-domanda preliminari li ġejja:

“Id-dispożizzjonijiet tad-[Direttiva 93/13] b'mod partikolari l-Artikolu 3(1) u (2), l-Artikolu 6(1) u l-Artikolu 7(1) tagħha, kif ukoll id-dispożizzjonijiet tad-[Direttiva 2008/48], b'mod partikolari l-Artikolu 22(3), għandhom jiġu interpretati fis-sens li jipprekludu interpretazzjoni tal-Artikolu 10 tal-Liġi dwar il-Kambjali, moqri flimkien mal-Artikolu 17 tagħha, li tipprovdi li qorti ma tistax taġixxi *ex officio* f'sitwazzjoni fejn hija konvinta b'mod sod u fondat, abbażi ta' materji li ma joriġinawx mill-partijiet fit-tilwima, li l-kuntratt li fuqu hija bbażata r-relazzjoni legali bażika huwa tal-inqas parzjalment invalidu, u r-rikorrent jibbaża t-talba tiegħu fuq ċedola in bjank prodotta, filwaqt li l-konvenut ma jqajjem ebda oġġezzjoni u ma jihux azzjoni?”

Fuq id-domandi preliminari

Osservazzjonijiet preliminari

- 41 Qabel kollox, għandu jiġi rrilevat li d-Direttiva 2008/48 ma wettqitx armonizzazzjoni tal-użu taċ-ċedola sabiex tiggarrantixxi l-ħlas tal-kreditu li jirriżulta minn kreditu lill-konsumatur, b'tali mod li l-Artikolu 22 tagħha ma huwiex applikabbli f'ċirkustanzi bħal dawk inkwistjoni fil-kawża prinċipali (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tat-13 ta' Settembru 2018, Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, punti 34 sa 37).

- 42 Sussegwentement, id-dritt ta' rtirar jew il-kalkolu tar-rata annwali effettiva globali ma humiex is-sugġett tat-tilwim inkwistjoni fil-kawża prinċipali b'tali mod li l-Artikoli 14 u 19 ta' din id-direttiva lanqas ma huma applikabbli f'tali ċirkustanzi.
- 43 Fl-aħħar nett, l-Artikolu 17 tal-imsemmija direttiva lanqas ma huwa rilevanti peress li d-domandi preliminari ma jirrigwardawx iċ-ċessjoni tad-drittijiet tal-persuna li ssellef lil terz imsemmi f'dan l-artikolu.
- 44 Konsegwentement, peress li l-Artikoli 14, 17, 19 u 22 tad-Direttiva 2008/48 ma humiex rilevanti għat-tilwim fil-kawża prinċipali, ser tingħata risposta għad-domandi magħmula biss fir-rigward tal-Artikolu 3(1), tal-Artikolu 6(1) u tal-Artikolu 7(1) tad-Direttiva 93/13 kif ukoll tal-Artikolu 10 tad-Direttiva 2008/48.

Fuq l-ewwel domanda fil-Kawża C-419/18

- 45 Permezz tal-ewwel domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju essenzjalment tistaqsi jekk l-Artikolu 3(1), l-Artikolu 6(1) u l-Artikolu 7(1) tad-Direttiva 93/13 kif ukoll l-Artikolu 10 tad-Direttiva 2008/48 għandhomx jiġu interpretati fis-sens li jipprekludu leġislazzjoni nazzjonali, bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali, li tippermetti li jiġi ggarantit il-ħlas ta' kreditu li jirriżulta minn kuntratt ta' kreditu għall-konsum, konkluz bejn professjonist jew fornitur u konsumatur, permezz ta' ċedola mahruġa in bjank.
- 46 Preliminarjament, għandu jiġi rrilevat li, fil-politiki tal-Unjoni, il-protezzjoni tal-konsumaturi, li jinsabu f'pożizzjoni ta' inferiorità meta mqabbla ma' professjonisti, sa fejn għandhom jitqiesu li huma inqas informati, ekonomikament iktar dgħajfa u legalment b'inqas esperjenza mill-kontraenti tagħhom, hija stabbilita fl-Artikolu 169 TFUE kif ukoll fl-Artikolu 38 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea (sentenza tas-27 ta' Marzu 2019, slewo, C-681/17, EU:C:2019:255, punt 32 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 47 F'dan il-kuntest, għandu jifakkar, minn naħa, li, skont l-Artikolu 6(1) tad-Direttiva 93/13, huma l-qradi tar-rinviju li għandhom jevitaw l-applikazzjoni ta' klawżoli ingusti sabiex huma ma jipproduċux effetti vinkolanti fil-konfront tal-konsumatur, sakemm il-konsumatur ma jopponix dan (sentenza tas-26 ta' Marzu 2019, Abanca Corporación Bancaria u Bankia, C-70/17 u C-179/17, EU:C:2019:250, punt 52 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata). Min-naħa l-oħra, skont l-Artikolu 7(1) tad-Direttiva 93/13, moqri flimkien mal-erbgħa u għoxrin premessa tagħha, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li, fl-interessi tal-konsumaturi u tal-professjonisti kompetituri, jkunu jeżistu mezzi adegwati u effettivi biex jipprevjenu li jibqgħu jintużaw klawżoli ingusti f'kuntratti konkluzi mal-konsumaturi mill-professjonist jew fornitur (sentenza tat-3 ta' April 2019, Aqua Med, C-266/18, EU:C:2019:282, punt 42 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 48 Fl-ewwel lok, għandu jiġi rrilevat li għalkemm il-leġislazzjoni nazzjonali inkwistjoni fil-kawża prinċipali tawtorizza l-ħruġ ta' ċedola sabiex jiġi ggarantit il-ħlas tal-kreditu li jirriżulta minn kuntratt ta' kreditu għall-konsum, l-obbligu ta' ħruġ ta' tali ċedola jirriżulta mhux minn din il-leġislazzjoni, iżda minn kuntratti ta' kreditu konkluzi bejn il-partijiet.
- 49 Għandu jiġi enfasizzat ukoll li iċ-ċedoli inkwistjoni fil-kawża prinċipali għandhom karatteristiċi partikolari. Fil-fatt, għandu jiġi kkonstatat li dawn iċ-ċedoli huma inizjalment inkompleti, peress li nħargu in bjank, jiġifieri mingħajr ma dawn kienu jinkludu ammont. Sussegwentement, l-ammonti għandhom jitnizzlu fuq dawn iċ-ċedoli mill-professjonist jew fornitur b'mod unilaterali.

- 50 F'dan ir-rigward, mill-Artikoli 10 u 101 tal-Liġi dwar il-Kambjali jirriżulta li, għalkemm l-indikazzjoni tal-ammont dovut tikkostitwixxi normalment kundizzjoni ta' validità ta' ċedola, huwa possibbli li tinħareġ ċedola in bjank bil-kundizzjoni li ftehim ta' kambjali jistabbilixxi l-modalitajiet li bihom l-imsemmija ċedola tista' tiġi ulterjorment ikkompletata b'mod legali mill-kreditur.
- 51 Issa, skont l-Artikolu 1(1) u l-Artikolu 3(1) tad-Direttiva 93/13, din tapplika għal klawżoli ta' kuntratti konklużi bejn professjonist jew fornitur u konsumatur li ma jkunux ġew innegożjati individwalment (sentenzi tal-9 ta' Settembru 2004, Il-Kummissjoni vs Spanja, C-70/03, EU:C:2004:505, punt 31; tad-9 ta' Novembru 2010, VB Pénzügyi Lízing, C-137/08, EU:C:2010:659, punt 50, kif ukoll id-digriet tal-14 ta' Settembru 2016, Dumitraş, C-534/15, EU:C:2016:700, punt 25 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 52 Sa fejn, minn naħa, il-ħlas tal-kreditu li jirriżulta minn kuntratt ta' kreditu għall-konsum huwa ggarantit minn stipulazzjoni li teżiġi l-ħruġ ta' ċedola in bjank u, min-naħa l-oħra, il-leġiżlazzjoni nazzjonali teżiġi l-konklużjoni ta' ftehim ta' kambjali, din l-istipulazzjoni u dan il-ftehim jistgħu jaqgħu taħt id-Direttiva 93/13.
- 53 Fit-tieni lok, id-Direttiva 93/13 tobbliga lill-Istati Membri jipprevedu mekkanizmu li jiżgura li kull klawżola kuntrattwali li ma ġietx innegożjata b'mod individwali tista' tiġi mistħarrġa sabiex tiġi evalwata n-natura possibbilment ingusta tagħha. F'dan il-kuntest, hija l-qorti nazzjonali li għandha tiddetermina, billi tiegħu inkunsiderazzjoni l-kriterji stabbiliti fl-Artikolu 3(1) u fl-Artikolu 5 tad-Direttiva 93/13, jekk, fid-dawl ta' ċirkustanzi proprji tal-każ inkwistjoni, tali klawżola tissodisfax ir-rekwiżiti ta' *bona fide*, ta' ekwilibriju u ta' trasparenza stabbiliti minn din id-direttiva (is-sentenza tas-26 ta' Marzu 2019, Abanca Corporación Bancaria et Bankia, C-70/17 u C-179/17, EU:C:2019:250, punt 50 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata).
- 54 Skont l-Artikolu 3(1) tal-imsemmija direttiva, klawżola ta' kuntratt li ma tiġix innegożjata individwalment għandha titqies ingusta jekk, kontra l-ħtieġa ta' *bona fide*, tkun tikkawża żbilanċ sinjifikattiv bejn id-drittijiet u l-obbligi tal-partijiet li johorġu mill-kuntratt, bi ħsara għall-konsumatur.
- 55 Skont ġurisprudenza stabbilita, sabiex jiġi ddeterminat jekk klawżola tistax tiġi kklassifikata bħala "ingusta", il-qorti nazzjonali għandha tivverifika jekk il-professjonist, fuq il-bażi ta' aġir leali u ġust fil-konfront tal-konsumatur, setax raġonevolment jistenna li dan tal-aħħar jaċċetta tali klawżola wara negożjati (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tal-14 ta' Marzu 2013, Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, punt 69, kif ukoll id-digriet tat-22 ta' Frar 2018, Lupean, C-119/17, mhux ippubblikat, EU:C:2018:103, punt 30 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 56 Għandu jiġi rrilevat ukoll li la l-istipulazzjoni li tobbliga lill-persuna li tissellef tipprezenta ċedola in bjank sabiex tigarantixxi l-kreditu tal-persuna li jislef skont dan il-kuntratt u lanqas il-ftehim ta' kambjali ma jistgħu jiġu kkunsidrati bħala li jirrigwardaw id-definizzjoni tas-suġġett prinċipali tal-kuntratt jew dwar l-adeqwatezza bejn il-prezz u r-remunerazzjoni, minn naħa, u s-servizzi jew l-oġġetti li għandhom jiġu pprovvuti bħala korrispettiv, min-naħa l-oħra fis-sens tal-Artikolu 4(2) tad-Direttiva 93/13.
- 57 Barra minn hekk, l-evalwazzjoni tan-natura potenzjalment ingusta ta' din l-istipulazzjoni u tal-ftehim ta' kambjali ser ikollha tiegħu inkunsiderazzjoni kemm ir-rekwiżit dwar l-iżbilanċ sinjifikattiv u r-rekwiżit ta' trasparenza li jirriżulta mill-Artikolu 5 tad-Direttiva 93/13. Fil-fatt, skont ġurisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-Ġustizzja, l-informazzjoni, qabel il-konklużjoni ta' kuntratt, fuq il-kundizzjonijiet kuntrattwali u l-konsegwenzi tal-imsemmija konklużjoni hija, għal konsumatur, ta' importanza fundamentali. Huwa, b'mod partikolari, abbażi ta' din l-informazzjoni li dan tal-aħħar jiddeċiedi jekk jixtieqx jintrabat bil-kundizzjonijiet redatti minn qabel mill-professjonist jew fornitur (sentenza tal-21 ta' Diċembru 2016, Gutiérrez Naranjo et, C-154/15, C-307/15 u C-308/15, EU:C:2016:980, punt 50 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata).

- 58 Minn dan isegwi li qorti nazzjonali adita b'tilwim bħal dawk inkwistjoni fil-kawża prinċipali għandha tiddetermina jekk il-konsumatur rċevix l-informazzjoni kollha li jista' jkollha effett fuq il-portata tal-obbligi tiegħu u li tippermettilu li jevalwa, b'mod partikolari, il-konsegwenzi proċedurali tal-garanzija tal-kreditu li jirriżultaw mill-kuntratt ta' self għall-konsum permezz ta' ċedola maħruġa in bjank u l-possibbiltà ta' rkupru ulterjuri tad-dejn fuq il-baži ta' din iċ-ċedola biss. Fil-kuntest ta' din l-evalwazzjoni, u b'mod konformi mal-ghoxrin premessa tad-Direttiva 93/13, hija determinanti l-inkwistjoni dwar jekk il-klawżola kuntrattwali inkwistjoni hijiex ifformulata f'termini ċari u komprensibbli u jekk il-konsumatur effettivament kellux l-opportunità li jieħu konjizzjoni tal-kontenut tagħha.
- 59 Għad hemm lok li jtfakkar li l-Qorti tal-Ġustizzja diġà ddeċidiet li l-Artikolu 10(2) tad-Direttiva 2008/48 jimponi fuq qorti nazzjonali, adita b'tilwima dwar kreditu li joriġinaw minn kuntratt ta' kreditu fis-sens ta' din id-direttiva, l-obbligu li teżamina *ex officio* l-osservanza tal-obbligu ta' informazzjoni previst f'din id-dispożizzjoni u li tiġbed il-konsegwenzi kollha li jirriżultaw fid-dritt nazzjonali għal ksur ta' dan l-obbligu, sakemm is-sanzjonijiet josservaw ir-rekwiżiti tal-Artikolu 23 tal-imsemmija direttiva (sentenza tal-21 ta' April 2016, Radlinger u Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, punt 74).
- 60 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet preċedenti, ir-risposta għall-ewwel domanda fil-Kawża C-419/18 għandha tkun li l-Artikolu 1(1), l-Artikolu 3(1), l-Artikolu 6(1) u l-Artikolu 7(1) tad-Direttiva 93/13 għandhom jiġu interpretati fis-sens li ma jipprekludux leġislazzjoni nazzjonali, bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali, li, sabiex jiġi ggarantit il-ħlas tal-kreditu li jirriżulta minn kuntratt ta' kreditu għall-konsum, konkluz bejn professjonist jew fornitur u konsumatur, tippermetti li f'dan il-kuntratt jiġi stabbilit obbligu għal min jissellef li joħroġ ċedola in bjank, u li tissugġetta l-leġittimità tal-ħruġ ta' tali ċedola għall-konkluzjoni minn qabel ta' ftehim ta' kambjali li jiddetermina l-modalitajiet li bihom din iċ-ċedola tista' tiġi kkompletata, sakemm hija l-qorti tar-rinviju li għandha tivverifika li din l-istipulazzjoni u dan il-ftehim josservaw l-Artikoli 3 u 5 ta' din id-direttiva kif ukoll l-Artikolu 10 tad-Direttiva 2008/48.

Fuq it-tieni domanda fil-Kawża C-419/18 u fuq id-domanda fil-Kawża C-483/18

- 61 Permezz tat-tieni domanda fil-Kawża C-419/18 u tad-domanda fil-Kawża C-483/18, il-qorti tar-rinviju jistaqsu, essenzjalment, jekk l-Artikolu 6(1) u l-Artikolu 7(1) tad-Direttiva 93/13 kif ukoll l-Artikolu 10 tad-Direttiva 2008/48 għandhomx jiġu interpretati fis-sens li, meta, f'ċirkustanzi bħal dawk inkwistjoni fil-kawża prinċipali, qorti nazzjonali jkollha dubji serji dwar il-fondatezza ta' talba bbażata fuq ċedola intiża li jiġi ggarantit id-dejn li jirriżulta minn kuntratt ta' kreditu għall-konsumatur, u meta din iċ-ċedola tkun inħarġet inizjalment in bjank mis-sottoskrivent, u li din iċ-ċedola tkun inħarġet sussegwentement mill-benefiċjarju, din il-qorti għandha teżamina *ex officio* jekk id-dispożizzjonijiet miftiehma bejn il-partijiet għandhomx natura ingusta u, f'dan ir-rigward, tista' teżigi mill-professjonist li jipproduċi l-kitba li jikkonstata dawn id-dikjarazzjonijiet b'tali mod li l-imsemmija qorti tkunx f'pożizzjoni li tiżgura r-rispett tad-drittijiet li l-konsumaturi jisiltu minn dawn id-direttivi.
- 62 F'dan il-każ, id-domanda tal-qorti tar-rinviju tikkoncerna żewġ konfigurazzjonijiet distinti, sa fejn, fl-ewwel kawża prinċipali fil-kuntest tal-Kawża C-419/18, il-qorti nazzjonali għandha kuntratt ta' kreditu fuq il-konsum, filwaqt li, fil-kawża prinċipali l-oħra, dan ma huwiex il-każ.
- 63 F'din l-ewwel konfigurazzjoni, mill-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja jirriżulta li, meta l-qorti jkollha l-punti ta' liġi u ta' fatt meħtieġa, hija għandha l-obbligu li teżamina *ex officio* klawżoli li jistgħu jkunu ingusti (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tat-13 ta' Settembru 2018, Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, punt 42 u l-ġurisprudenza ċċitata).

- 64 Fit-tieni konfigurazzjoni, u fir-rigward b'mod partikolari tal-precizazzjonijiet tal-qorti tar-rinviju fil-Kawża C-483/18, li tindika li ma għandhiex għad-dispożizzjoni tagħha l-kuntratt li jorbot lill-partijiet fil-kawża inkwistjoni fil-kawża prinċipali, iżda għandha konjizzjoni tal-kontenut ta' kuntratti oħra normalment użati mill-professionist, għandu jitfakkar li għalkemm, skont l-Artikolu 3(1) tagħha, id-Direttiva 93/13 tapplika għall-klawzoli li ma kinux is-sugġett ta' negozjati individwali, li jinkludi b'mod partikolari l-kuntratti standard, ma jistax jitqies li qorti "għandha punti ta' fatt u ta' liġi", fis-sens tal-ġurisprudenza ċċitata iktar' il fuq, għall-unika raġuni li hija jkollha konjizzjoni dwar ċerti mudelli ta' kuntratti użati mill-professionist, mingħajr ma l-imsemmija qorti jkollha fil-pussess tagħha l-instrument li jikkonstata l-kuntratt konkluz bejn il-partijiet fil-kawża pendenti quddiemha (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tat-13 ta' Settembru 2018, Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, punt 47).
- 65 F'dan ir-rigward, il-Gvern Pollakk jippreciza, fl-osservazzjonijiet tiegħu pprezentati quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja, li ma huwiex rari li l-ftehim ta' kambjali, għalkemm jikkostitwixxi ftehim distint mill-kuntratt ta' kreditu, jinżamm irregistrat fi hdan dan il-kuntratt.
- 66 Fi kwalunkwe każ, mill-ġurisprudenza stabbilita jirriżulta li hija l-qorti nazzjonali li għandha tiegħu *ex officio* l-miżuri istruttorji sabiex tistabbilixxi jekk klawzola li tidher fil-kuntratt li hija s-sugġett tal-kawża li għandha quddiemha, u li tkun giet konkluz bejn professionist jew fornitur u konsumatur, taqax fil-kamp ta' applikazzjoni tad-direttiva u, fl-affermattiv, tevalwa n-natura possibbilment ingusta ta' tali klawzola (sentenzi tad-9 ta' Novembru 2010, VB Pénzügyi Lízing, C-137/08, EU:C:2010:659, punt 56; tal-14 ta' Ġunju 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, punt 44, u tat-21 ta' Frar 2013, Banif Plus Bank, C-472/11, EU:C:2013:88, punt 24). Fil-fatt, fl-assenza ta' sħarriġ effettiv tan-natura potenzjalment ingusta tal-klawzoli tal-kuntratt ikkonċernat, ir-rispett tad-drittijiet mogħtija mid-Direttiva 93/13 ma jistax jiġi ggarantit (sentenza tat-13 ta' Settembru 2018, Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, punt 62 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 67 Minn dan isegwi li, meta qorti nazzjonali tiġi adita b'talba bbażata fuq ċedola, li inizjalment kienet inħarġet in bjank u sussegwentement ikkompletata, intiza sabiex tiggarrantixxi d-debitu li jirriżulta minn kuntratt ta' kreditu fuq il-konsum, talba li fuqha din il-qorti għandha dubji serji dwar il-fondatezza tagħha, l-Artikolu 6(1) u l-Artikolu 7(1) tad-Direttiva 93/13 jirrikjedu li l-imsemmija qorti tista' tkun f'pożizzjoni li titlob il-produzzjoni tad-dokumenti li jservu l-baži ta' din it-talba, inkluż il-ftehim ta' kambjali meta tali ftehim jikkostitwixxi, skont il-leġiżlazzjoni nazzjonali, kundizzjoni preliminari għall-ħruġ ta' din it-tip ta' ċedola.
- 68 Għandu jiġi enfasizzat ukoll li l-kunsiderazzjonijiet preċedenti ma jiksru il-prinċipju dispożittiv, invokat mill-qorti tar-rinviju. Fil-fatt, iċ-ċirkustanza li qorti nazzjonali teziġi li r-rikorrent jiproduci l-kontenut tad-dokument jew dokumenti li jservu ta' baži għat-talba tiegħu taq' sempliċement taht il-kuntest probatorju tal-kawża, peress li tali talba hija intiza biss sabiex tiżgura l-baži tal-att.
- 69 Fir-rigward tal-Artikolu 10(2) tad-Direttiva 2008/48, meta qorti nazzjonali tkun ikkonstatat *ex officio* ksur ta' din id-dispożizzjoni, hija għandha, mingħajr ma tistenna lill-konsumatur iressaq talba f'dan is-sens, li tislet il-konsegwenzi kollha li jirriżultaw skont id-dritt nazzjonali minn tali ksur, bla ħsara għall-osservanza tal-prinċipju ta' kontradittorju (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tal-21 ta' April 2016, Radlinger u Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, punt 71 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata).
- 70 Wara li tkun stabbilixxiet abbaži tal-punti ta' fatt u ta' liġi li hija għandha, jew li tagħha hija kellha komunikazzjoni wara l-miżuri istruttorji li hija ħadet *ex officio* għal dan il-għan, li klawzola taq' taht il-kamp ta' applikazzjoni tad-direttiva, jekk il-qorti nazzjonali tikkonstata li din il-klawzola hija ta' natura ingusta, din il-qorti hija, bħala regola ġenerali, marbuta li tinforma b'dan lill-partijiet fil-kawża u li tistedinhom jiddiskutuha b'mod kontradittorju skont il-forom previsti mir-regoli nazzjonali ta' proċedura (sentenza tat-21 ta' Frar 2013, Banif Plus Bank, C-472/11, EU:C:2013:88, punt 31).

- 71 F'dan il-każ, skont il-Gvern Pollakk, l-Artikolu 10 tal-Liġi dwar il-Kambjali ma huwiex ta' ostakolu sabiex qorti nazzjonali tikkonstata li l-kreditu bbażat fuq ċedola ma jeżistix f'dak li jirrigwarda l-ammont li jeċċedi s-somma li tirriżulta mill-ftehim ta' kambjali. Tali konstatazzjoni tista' tiġi stabbilita mhux biss wara lment tal-konsumatur, iżda wkoll, *ex officio*, skont il-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja f'dan il-qasam. Bl-istess mod, peress li l-ftehim tal-kambjali jikkostitwixxi kundizzjoni ta' ħruġ ta' ċedola in bjank u ssupplimentata sussegwentement, l-iskop tiegħu li jkun jinsab preċiżament fil-fakultà li huwa jstabbilixxi li jikkontrolla l-użu ta' din it-tip ta' ċedola u issa l-ammont imniżżel fih.
- 72 Madankollu, skont il-qrati tar-rinviju, dawn jistgħu jivverifikaw jekk iċ-ċedola ġietx mimlija b'mod konformi mal-ftehim konkluz f'każ ta' eċċezzjoni mqajma mid-debitur.
- 73 F'dan ir-rigward, għandu jittfakkar li l-obbligu għal Stat Membru li jieħu l-miżuri kollha necessarji sabiex jilhaq ir-riżultat stabbilit minn direttiva huwa obbligu vinkolanti impost mit-tielet paragrafu tal-Artikolu 288 KE u mill-istess direttiva. Dan l-obbligu li jittieħdu l-miżuri kollha ġenerali jew partikolari huwa impost fuq l-awtoritajiet kollha tal-Istati Membri, inklużi, fil-kuntest tal-ġurisdizzjoni tagħhom, l-awtoritajiet ġudizzjarji (sentenza tal-21 ta' April 2016, Radlinger u Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, punt 76 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 74 F'dan il-każ, minn ġurisprudenza stabbilita jirriżulta li l-obbligu li jsir eżami *ex officio* tan-natura ingusta ta' ċerti klawżoli u tal-preżenza ta' indikazzjonijiet obligatorji ta' informazzjoni f'kuntratt ta' kreditu jikkostitwixxi regola proċedurali li taqa' fuq l-awtoritajiet ġudizzjarji (sentenza tal-21 ta' April 2016, Radlinger u Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, punt 77 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata).
- 75 Għalhekk, meta japplikaw id-dritt intern, il-qrati nazzjonali huma marbuta li jinterpretawh, sa fejn huwa possibbli, fid-dawl tat-test u tal-għan tad-direttiva kkonċernata sabiex jintlaħaq ir-riżultat intiż minnha (sentenza tal-21 ta' April 2016, Radlinger u Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, punt 79 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata).
- 76 F'dan il-kuntest, mill-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja jirriżulta li, fin-nuqqas li wieħed ikun jista' jagħti interpretazzjoni u applikazzjoni tal-leġiżlazzjoni nazzjonali li tkun konformi mar-rekwiżiti tad-Direttiva 93/13, il-qrati nazzjonali għandhom l-obbligu li jeżaminaw *ex officio* jekk id-dikjarazzjonijiet miftiehma bejn il-partijiet humiex ta' natura ingusta, billi jekk ikun hemm bżonn ma tapplikax id-dispożizzjonijiet jew il-ġurisprudenza nazzjonali kollha li jipprekludu tali eżami (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tal-4 ta' Ġunju 2009, Pannon GSM, C-243/08, EU:C:2009:350, punti 32, 34 u 35; tal-14 ta' Ġunju 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, punt 42 u l-ġurisprudenza ċċitata; kif ukoll tat-18 ta' Frar 2016, Finanmadrid EFC, C-49/14, EU:C:2016:98, punt 46).
- 77 Minn dan isegwi li r-risposta għat-tieni domanda fil-Kawża C-419/18 u għad-domanda magħmula fil-Kawża C-483/18 għandha tkun li l-Artikolu 6(1) u l-Artikolu 7(1) tad-Direttiva 93/13 kif ukoll l-Artikolu 10(2) tad-Direttiva 2008/48 għandhom jiġu interpretati fis-sens li, meta, f'ċirkustanzi bħal dawk inkwistjoni fil-kawża prinċipali, qorti nazzjonali jkollha dubji serji dwar il-fondatezza ta' talba bbażata fuq ċedola intiża sabiex tiggarrantixxi d-debitu li jirriżulta minn kuntratt ta' kreditu għall-konsumatur, u li din iċ-ċedola inizjalment inħarġet in bjank mis-sottoskrivent, u kkompletata sussegwentement mill-benefiċjarju, din il-qorti għandha teżamina, *ex officio*, jekk id-dispożizzjonijiet miftiehma bejn il-partijiet għandhomx natura ingusta u, f'dan ir-rigward, tista' teżigi mill-professjonist li jipproduċi l-kitba li jikkonstata dawn id-dikjarazzjonijiet b'tali mod li l-imsemmija qorti tkun f'pożizzjoni li tiżgura r-rispett tad-drittijiet li l-konsumaturi jisiltu minn dawn id-direttivi.

Fuq l-ispejjeż

78 Peress li l-proċedura għandha, fir-rigward tal-partijiet fil-kawża prinċipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li tiddeċiedi fuq l-ispejjeż. L-ispejjeż sostnuti għas-sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-Ġustizzja, barra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistgħux jithallsu lura.

Għal dawn il-motivi, Il-Qorti tal-Ġustizzja (L-Ewwel Awla) taqta' u tiddeċiedi:

- 1) L-Artikolu 1(1), l-Artikolu 3(1), l-Artikolu 6(1) u l-Artikolu 7(1) tad-Direttiva tal-Kunsill 93/13/KEE tal-5 ta' April 1993, dwar klawżoli inġusti f'kuntratti mal-konsumatur, għandhom jiġu interpretati fis-sens li ma jipprekludux leġislazzjoni nazzjonali, bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali, li, sabiex jiġi ggarantit il-ħlas tal-kreditu li jirriżulta minn kuntratt ta' kreditu għall-konsum, konkluz bejn professjonist jew fornitur u konsumatur, tippermetti li f'dan il-kuntratt jiġi stabbilit obbligu għal min jissellef li johroġ ċedola in bjank, u li tissugġetta l-leġittimità tal-hruġ ta' tali ċedola għall-konkluzjoni minn qabel ta' ftehim ta' kambjali li jiddetermina l-modalitajiet li bihom din iċ-ċedola tista' tiġi kkompletata, sakemm hija l-qorti tar-rinviju li għandha tivverifika li din l-istipulazzjoni u dan il-ftehim josservaw l-Artikoli 3 u 5 ta' din id-direttiva kif ukoll l-Artikolu 10 tad-Direttiva 2008/48/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-23 ta' April 2008 dwar ftehim [kuntratt] ta' kreditu għall-konsumatur u li tħassar id-Direttiva tal-Kunsill 87/102/KEE.
- 2) L-Artikolu 6(1) u l-Artikolu 7(1) tad-Direttiva 93/13 kif ukoll l-Artikolu 10(2) tad-Direttiva 2008/48 għandhom jiġu interpretati fis-sens li, meta, f'ċirkustanzi bħal dawk inkwistjoni fil-kawża prinċipali, qorti nazzjonali jkollha dubji serji dwar il-fondatezza ta' talba bbażata fuq ċedola intiża sabiex tiggarantixxi l-kreditu li jirriżulta minn kuntratt ta' kreditu għall-konsumatur, u li din iċ-ċedola inizzjalment inharġet in bjank mis-sottoskrivent, u kkompletata sussegwentement mill-benefiċjarju, din il-qorti għandha teżamina, *ex officio*, jekk id-dispożizzjonijiet miftiehma bejn il-partijiet għandhomx natura inġusta u, f'dan ir-rigward, tista' teziġi mill-professjonist li jipproduċi l-kitba li jikkonstata dawn id-dikjarazzjonijiet b'tali mod li l-imsemmija qorti tkun f'pożizzjoni li tiżgura r-rispett tad-drittijiet li l-konsumaturi jisiltu minn dawn id-direttivi.

Firem